

GENERALNA SKUPŠČINA EDF V LJUBLJANI Mag. Mojca Vaupotič*

Ljubljana je gostila Generalno skupščino EDF

Foto: arhiv NSIOS

V času med 10. in 12. majem 2024, je Ljubljana gostila **Generalno skupščino Evropskega invalidskega foruma (EDF)** v sodelovanju z Nacionalnim svetom invalidskih organizacij Slovenije (NSIOS). Skupščina je potekala v Hotelu Four Points by Sheraton Ljubljana Mons v Ljubljani.

EDF je krovna organizacija invalidov in združuje invalidske organizacije iz cele Evrope. **Zagovarjajo interese več kot 100 milijonov invalidov v Evropi** ter so **močan in enoten glas invalidov** in si prizadevajo za popolno vključenost invalidov v družbo s spoštovanjem, varovanjem in uresničevanjem pravic, kot so opredeljene v **Konvenciji o pravicah invalidov**. Generalne skupščine se je udeležilo okoli 200 predstavnikov različnih invalidskih organizacij iz cele Evrope in nekaterih drugih invalidskih organizacij iz ostalega dela sveta.

V petek, 10. maja 2024, sta vodilne predstavnike Evropskega invalidskega foruma gostila predsednik vlade Republike Slovenije, **dr. Robert Golob** in Zagovornik načela enakosti, **Miha Lobnik**. Predsednik vlade RS je izpostavil izjemno dobro sodelovanje predstavnikov vlade RS ter predstavnikov NSIOS v okviru fokalne skupine, ki deluje pod okriljem vlade RS. Predsednica NSIOS, **mag. Mateja Toman** je poudarila, da invalidske organizacije pomembno prispevajo k uresničevanju pravic invalidov in cenijo, da je to vlogo prepoznal tudi predsednik vlade z ustanovitvijo fokalne skupine v letu 2022, kot mesto rednega sodelovanja med slovensko Vlado RS in NSIOS. Predsednik Evropskega foruma invalidov, **Yannis Vardakastanis**, je dejal, da je **Slovenija naredila pomembne prispevke pri uresničevanju pravic invalidov v EU**, pohvalil je njeno sodelovanje pri projektu **Evropske kartice invalidnosti** kot le enega izmed primerov. Impresionirani so bili nad močno podporo predsednika Vlade RS in vključevanjem civilne družbe v procese odločevanja.

Predstavniki EDF in NSIOS so na srečanju izpostavili oziroma predstavili:

1. **volitve v Evropski parlament** – predsednik EDF je predstavil manifest EDF, ki vključuje revizijo strategije za invalide, ohranitev komisarja za enakost in direktorata za enakost in temeljne pravice v komisiji, ustanovitev evropske agencije za dostopnost itd.
2. **pravice invalidov v prometu in potniške pravice** – delegacija EDF je čestitala Sloveniji za uspešno sodleovanje v pilotnem projektu Evropska kartica ugodnosti za invalide. Pozvala je vlado, naj v čim krajšem času uredi ustrezno zakonodajo, ki bo podprla vključujoč in dostopen prevoz ter mobilnost invalidov,
3. **sredstva EU in naslednji proračun EU**, še posebej v kontekstu:
  - zaposlovanja (eden od naših predlogov je vzpostavitev Garancije za zaposlovanje in spretnosti invalidov v naslednjem proračunu - proračunska postavka za spodbujanje aktivacije in zaposlovanja oseb z invalidnostmi na odprtem trgu dela),
  - samostojnega življenja invalidov: uporaba sredstev EU za podporo samostojnemu življenju (npr. osebna asistenca, podpora storitve v skupnosti, dostopnost grajenega okolja in stanovanj ...),
  - financiranje invalidskih organizacij – delegaciji EDF in NSIOS sta izrazili, da je financiranje organizacije invalidov ključno za zagotavljanje trajnsotnega napredka pravic invalidov.

Udeleženci so srečanje s predsednikom vlade RS zaključili s poudarkom na dosežkih pri vključevanju invalidov v 20 letih članstva Slovenije v Evropski uniji.

Predstavniki EDF in NSIOS so se srečali tudi z Zagovornikom načela enakosti. Lobnik je gostom predstavil **prizadevanja Zagovornika pri varstvu pred diskriminacijo in spodbujanju enakih možnosti ljudi z invalidnostmi v Sloveniji**. Izpostavil je, da se je organ za varstvo pred diskriminacijo lani, ob 15-letnici slovenske **ratifikacije Konvencije o pravicah invalidov (MKPI)**, posebej posvetil neenaki obravnavi te družbene skupine. Zagovornik je predsednici NSIOS mag. Mateji Toman čestital za soorganizacijo Generalne skupščine organizacije, ki predstavlja **interese 80 milijonov Evropejcev z različnimi invalidnostmi**. »To kaže, kako relevantne in cenjene so slovenske invalidske organizacije v Evropi. Zato bi bilo prav, da jim tudi v Sloveniji država čimbolj in večkrat prisluhne,« je dejal.

Tudi predsednik EDF Vardakastanis je izrazil zadovoljstvo, da je **NSIOS zanesljiv in zelo dejaven član foruma**. Poudaril je pomembnost dobrega sodelovanja med nacionalnimi invalidskimi organizacijami in organi za varstvo pred diskriminacijo, kot je slovenski Zagovornik načela enakosti. Izpostavil je tudi pomen MKPI in neuresničene dolžnosti države, ki izhajajo iz te konvencije. »Vaše delo nam pomaga pri naših prizadevanjih, da se določbe MKPI, ki so jih ratificirale vse države EU, tudi uveljavijo,« je dejal. Predsednica NSIOS Mateja Toman je pozdravila, da Zagovornik utemeljeno opozarja na vrzel med tem, kaj so zahteve MKPI in zakonodaje s področja pravic ljudi z invalidnostmi, in dejanskim stanjem.

Osrednji dogodek, Generalna skupščina EDF, se je začel v soboto, 11. maja 2024. Govorci na otvoritvi so bili: predsednik Državnega sveta Republike Slovenije in pokrovitelj dogodka, **Marko Lotrič**, prek video sporočila je udeležence s pozdravnim nagovorom počastila tudi predsednica Republike Slovenije, **dr. Nataša Pirc Musar**, predsednica nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije, **mag. Mateja Toman**, državni sekretar, pristojen za socialne zadeve, trg dela in zaposlovanje, delovna razmerja in pravice iz dela, **Dan Juvan**, in predsednik Evropskega invalidskega foruma, **Yannis Vardakastanis**.

V svojih nagovorih so se dotaknili tem, kot so: volitve v Evropski parlament, tehnologije za bolj vključujoč trg dela in o zaposlitvah invalidov, Evropska kartica ugodnosti za invalide in parkirna kartica, zdravje in rehabilitacija, glavne ugotovitve poročila o človekovih pravicah glede pravne sposobnosti in podobno.

V okviru dogodka je NSIOS pripravil tudi fotografsko razstavo na temo invalidov ter predstavitveni film na temo Evropske kartice ugodnosti za invalide.

***Mag. Mojca Vaupotič** je generalna sekretarka NSIOS.

DELAVNICA ZA ZAPOSLENE NA UPRAVNIH ENOTAH*

Zaposleni na UE se vsakodnevno srečujejo z invalidi

Foto: arhiv NSIOS

V sklopu EU projekta »Vseslovenska akcija ozaveščana o socialnem vključevanju invalidov«, v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, smo v četrtek, 25. aprila 2024, izvedli delavnico za zaposlene na Upravnih enotah. Pri NSIOS se zavedamo, da se zaposleni na Upravnih enotah **vsakodnevno srečujejo z osebami z različnimi oblikami in vrstami invalidnosti**. Z delavnico smo podali informacije in delili izkušnje, ki bodo omogočile lažje in nemoteno delo brez nepotrebnih zadreg pri soočenju z različnimi vrstami invalidnosti.

*Časopis **Novičnik (8/2024)** Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenija prinaša informacije, ki so javnega značaja.

PRISLUHNIMO TIŠINI: POTI DO DUŠEVNEGA ZDRAVJA OB IZGUBI SLUHA Vlasta Tifengraber

Foto: Prislusnimo tišini

Konec aprila je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije v Ljubljani pripravila mednarodno konferenco **Poti do duševnega zdravja ob izgubi sluha**, ki je združila tako domače kot tuje strokovnjake s tega področja. Med drugim so

predstavili **prve raziskave o duševnem zdravju oseb z izgubo sluha**, več pa izveste v novi oddaji Prisluhnimo tišini, ki bo na sporedu v torek, 14. maja.

Oddaja Prisluhnimo tišini bo na **sporedu v torek, 14. maja, ob 11.05 uri na TV SLO 1.**

ŽELVI ZLATA PLAKETA Mira Potokar*

Mira Potokar in Marijan Križman, predsednik ZZB NOB Foto: Želva, d.o.o.

Na predlog Društva Zeleni prstan ZZB NOB Ljubljana je **invalidsko podjetje Želva d.o.o.** prejelo Zlato plaketo za zavzemanje pri ohranjanju in vzdrževanju pomnikov zgodovine povezane z NOB v Ljubljani in nekaterih področjih po Sloveniji. Podelitev je bila v četrtek, 25. aprila 2024, ob 83. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte Slovenskega naroda in državnem prazniku Dnevu upora proti okupatorju.

Prejeli so zlato plaketo

Foto: B.P. – ZIFS 2024

Želvi d. o. o. je bila zlata plaketa sicer podeljena:

- za zavzemanje ohranjanja in vzdrževanja pomnikov zgodovine povezane z NOB v Ljubljani in nekaterih področjih po Sloveniji,

- za Skrb za obnovo in vzdrževanje spomenikov in njihove okolice, še posebej za 30 letno vestno vzdrževanje Poti spominov in tovarištva, ki poteka ob žici okupirane Ljubljane,
- za sodelovanje pri organizaciji nacionalnih lokalnih prireditev, kot je vsakoletni Pohod ob žici po Poti spominov in tovarištva 9. maja v Ljubljani – Mestu heroj in
- za uveljavljanje vrednot NOB doma in v tujini.

*Mira Potokar, mag. posl. ved je direktorica invalidskega podjetja Želva, d.o.o..

BOLEZEN, KI PRIZADENE TAKO MOŠKE KOT ŽENSKE, PA TUDI OTROKE Katarina Lukešević

Mateja Saje

Foto: arhiv ZIFS

Kronična vnetna črevesna bolezen, za katero je značilno **vnetje črevesja ali celotne prebavne cevi** in ni popolnoma ozdravljiva ter se pojavi med 15. in 35. letom starosti pri moških in ženskah, zadnja leta pa tudi narašča pri otrocih, bo tema sredine oddaje **Odprta dlan** na Radiu Zeleni val. V studiu se nam bo pridružila **Mateja Saje**, predsednica Društva za kronično vnetno črevesno bolezen, ki nam bo zaupala, kako se lahko živi s to boleznijo.

Vsako leto društvo s pomembno akcijo »**Naj stranišče**« ocenjuje slovenska javna stranišča in tako osveščajo javnost o **pomenu urejenosti in dostopnosti javnih stranišč**. Z akcijo društvo pomaga odpravljati ovire za osebe s kronično vnetno črevesno boleznijo, saj v Sloveniji s to boleznijo živi približno 7.000 ljudi.

Za letošnji **svetovni dan kronično vnetne črevesne bolezn**i (19. maj) društvo v organizaciji Sekcije celjsko-koroške regije organizira **izredno skupščino, strokovno srečanje in aktivnost osveščanja javnosti ob svetovnem dnevu KVČB**, ki bo v soboto, **18. maja**, in sicer s pričetkom ob 12. uri v Gostišču Medved, Škofja vas. Več o srečanju si lahko preberete na uradni spletni strani društva: <https://kvcb.si/dogodek/?d=18-05-2024>

Vse o kronično vnetni črevesni bolezni, njenih pomembnih simptomih in vseh letošnjih dogodkih društva, pa boste slišali v sredo, **15. maja** med **10.30 in 11.15 uro**, če boste frekvence Radia Zeleni val naravnali na **93,1, 96,2 in 97 MHz**. Ker oddaja poteka v živo, nas lahko pokličete na številko **01 786 0 400**, ter tako sodelujete tudi sami, saj vam bo gostja oddaje Mateja Saje z veseljem odgovorila na vaša vprašanja o kronično vnetni črevesni bolezni.

NOVA KAMPANJA »SLOVENIJA PROTI KLETKAM« OD VLADE ZAHTEVA PREPOVED NEVZDRŽNIH POGOJEV ZA SVINJE IN KOKOŠI NESNICE

Samo Curk*

Svinja v pripustišču na slovenski farmi

Foto: arhiv društva AETP

Društvo AETP (Društvo projekt transparentnosti živalskih obratov) je 6. maja zagnalo kampanjo »**Slovenija proti kletkam**«, ki se **zavzema za prepoved kletk za svinje in kokoši nesnice** na zakonodajni ravni. Med glavnimi zahtevami kampanje, ki jih je društvo naslovilo na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in ostale vodilne državne organe, so:

- 1) čimprejšnja prepoved uhlevitve svinj na individualna stojišča v pripustišču,
- 2) čimprejšnja prepoved košar za vkleščanje v prasiliščih,
- 3) čimprejšnja prepoved reje kokoši nesnic v obogatenih kletkah ter
- 4) ustrezna finančna in druga podpora rejcem pri prehodu na prijaznejše načine reje.

Več sto tisoč kokoši nesnic v Sloveniji namreč še vedno biva v kletkah, kjer imajo na voljo uporabno površino v velikosti enega A4 papirja. Kokoši zaradi prisilnega bivanja na tako omejeni žičnati površini **doživljajo veliko psihično in fizično trpljenje**. Ne morejo zlahka prhutati s krili, onemogočeno jim je čiščenje perja s prašno kopeljo in čepenje na višini, nimajo dostopa do sončne svetlobe ali možnosti za raziskovanje okolice.

Matere svinje preživijo v izjemno omejujocih kletkah približno eno tretjino svojega življenja. V času prasiatve in laktacije ter v času umetne osemenitve in zgodnje gestacije. Vkleščene v kletkah ali omejene na stojišča lahko naredijo **zgolj korak naprej ali nazaj, obrniti se ne morejo**. V kletki ne morejo graditi gnezda za pujske in skrbeti za njih. Vkleščanje jim povzroča poškodbe pri leganju in vstajanju.

Vse to so standardne in celo z zakonom dovoljene prakse reje v Sloveniji.

Kampanja »Slovenija proti kletkam« je namenjena izobraževanju slovenske javnosti in vzpostavljanju pritiska na vlado, **da prakse reje v kletkah opusti**. Da je to potrebno, ne pravimo le mi zaščitniki živali in zdrava kmečka pamet, ampak je takšno tudi uradno in avtoritativno strokovno mnenje Evropske agencije za varno hrano.

Vse Slovenke in Slovenci lahko na spletni strani <https://slovenijaprotikletkam.si/> **podpišejo pobudo za prepoved kletk**. Na spletni strani je tudi moč najti več informacij o problematiki. Podpise **zbiramo vsaj do poletja** oziroma, ko se doseže vsaj 20.000 podpisov.

*Samo Curk, mag. fiz. je predsednik društva AETP in vodja kampanje Slovenija proti kletkam.

CELODNEVNI DOGODEK O DOSTOPNOSTI: GAAD SLOVENIJA 2024

The poster features a blue background with a central graphic of a globe and a keyboard. Below the globe are four circular icons representing different types of disabilities: vision, hearing, physical, and cognitive. The text 'GAAD' is prominently displayed in the center of the globe. In the top left corner, there is a logo for 'Zavod A11Y.si' and the text 'Brezplačen celodnevni dogodek'. The main title 'GAAD Slovenija 2024 Mednarodni dan dostopnosti na vseh področjih' is written in large, bold letters. At the bottom, there are logos for 'Accessible centre EU', 'Beletrina', 'NSIOS', and 'NLB'.

Zavod A11Y.si

Brezplačen celodnevni dogodek

GAAD Slovenija 2024
Mednarodni dan dostopnosti na vseh področjih

Accessible centre EU

Beletrina

NSIOS

Dogodek podpira NLB

Vabljeni na brezplačen celodnevni dogodek o dostopnosti

Foto: Zavod za digitalno dostopnost A11Y.si

Pridružite se nam na prihajajočem dogodku kjer bomo predstavili **dostopnost kot temeljno pravico, poslovno priložnost in zakonsko obvezo** na različnih področjih.

- Kakšne so **pravice invalidov** glede dostopnosti v Sloveniji in kako se lahko ob nedostopnih ovirah in vsebinah pritožijo?
- Kako izboljšati **dostopnost javnih zgradb in javnega prevoza**?
- Kaj mora vsebovati **spletna stran ali aplikacija**, da bo dostopna?
- Kako se odzovemo na **inšpekcijski pregled** dostopnosti?
- **Spletne trgovine** - Kako do večjega obiska preko dostopnosti?
- Analiza: **Kaj pričakujejo in potrebujejo uporabniki**?

Na **GAAD Slovenija 2024** bomo odgovorili na ta in še več vprašanj. Vljudno vabljeni na **brezplačen celodnevni dogodek** kjer vam bomo podali pomembne informacije, predloge in konkretne rešitve iz **dostopnosti na vseh področjih**. Vsak udeleženec prejme tudi **evropski certifikat** o udeležbi na delavnici AccessibleEU. Dogodek organizirajo Zavod za digitalno dostopnost A11Y.si, Evropski center virov o dostopnosti – AccessibleEU, Zavod za založniško dejavnost Beletrina, Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije (NSIOS).

Osnovni namen vseh GAAD dogodkov po svetu je osveščanje različnih deležnikov glede pomena dostopnosti za osebe z oviranostmi in za širjenje kompetenc s področja dostopnosti. Vse s ciljem izboljšanja stanja dostopnosti, naj si bo to dostopnost prostora, dostopnost storitev ali digitalna dostopnost. V okviru GAAD Slovenija 2024 smo se odločili poleg digitalne dostopnosti, ki je bila osrednja tema lanskoletnega dogodka, nagovoriti tudi področji grajenega dobra in dostopnosti prometa. Še vedno pa bomo, v okviru ločenega vzporednega tira, veliko pozornosti namenili digitalni dostopnosti. **Naredimo digitalen svet, ki bo vključujoč in dostopen vsem!**

Podrobnosti o dogodku:

Kdaj? Četrtek, 16. maj 2024, od 9.00 do 15.00

Kje? Center inovativnega podjetništva NLB, Trg republike 2, Ljubljana

Kako? Hibridno usposabljanje (v živo ali na daljavo):

Za vsa morebitna dodatna vprašanja nam pišite na info@a11y.si ali pokličite na telefonsko številko 031 722 461. (vir: Zavod za digitalno dostopnost A11Y.si)

IZLET NA BREZJE IN BLED Katarina Lukešević

Izvajalka Simona z uporabniki programa Veriga v cerkvi

Foto: S.B. – ZIFS 2024

Kot vidite jim torkov dež ni pokvaril dopoldanskih načrtov v sklopu programa **Veriga psihosocialne oskrbe in druženja**. Vseeno so se v lepem številu odpravili iz Naklega na organiziran avtobusni izlet do Brezij in Bleda. Zaradi vremena, so se bili primorani zadrževati v zaprtih prostorih, tako da so se Izvajalka Simona in uporabnice programa Veriga iz Naklega najprej **udeležile maše** in po njej pogledale še ponudbo spominkov. Ko so prišli do Bleda, je že malo bolj deževalo, tako da so se z avtobusom popeljali okoli Bleda. Sledila je malica – **kremna rezina in kava**, katero so morali pojesti kar na avtobusu.

PRISLUHNI MO TIŠINI: KAKO VARNI VOZNIKI SO OSEBE Z OMEJITVAMI Vlasta Tifengraber

Foto: Prisluhnimo tišini

Nikolaj je že 22 let **ponosen lastnik vozniškega dovoljenja**. Ekipa oddaje Prisluhnimo tišini ga je spremljala **pri treningu varne vožnje na Vranskem**, kjer je želel obnoviti svoje znanje. **Kako gluhe osebe opravijo vozniški izpit?** Kako ga naredijo gibalno ovirane osebe? Kakšne omejitve veljajo zanje in ali so lahko poklicni vozniki tovornjakov in avtobusov?

Oddaja Prisluhnimo tišini bo na **sporedu v soboto, 18. maja, ob 15.25 uri na TV SLO 1.**

INVALIDI IN VOLITVE V EVROPSKI PARLAMENT 2024

Mag. Mateja Toman

Ker se bliža čas volitev v Evropski parlament vas vlijudno vabimo **na srečanje invalidskih organizacij** s kandidati za volitve v Evropski parlament, ki smo ga poimenovali »**Gradimo vključujočo družbo**«, ki bo v sredo, **15. maja 2024**, s pričetkom ob **10.00 uri v Centru Rog**, Trubarjeva cesta 72, v Ljubljani. Na srečanju boste lahko izpostavili **aktualna vprašanja in ključne razvojne pobude** s področja **invalidskega varstva**, pri tem pa prisluhnili tudi stališčem in mnenjem kandidatov.

UMRL JE JAKOB ŠKANTELJ

Drago Perko

Jakob Škantelj

Foto: ZSIS

Sporočamo žalostno vest, da je v 32. letu umrl **Jakob Škantelj**, nekdanji podpredsednik Zveze za šport invalidov Slovenije-Slovenskega paralimpijskega komiteja in naš parašportnik, reprezentant dvoranskega balinanja.

Jakob Škantelj je bil tetraplegik. Uspešno se je izšolal, vmes pa se navdušil nad parašportom. Sprva je bil to šah, potem hokej na električnih vozičkih in dvoransko balinanje (boccia), kjer se je uveljavil in postal tudi članski reprezentant. Lani novembra je postal državni prvak v kategoriji BC3, bil je tudi ligaški prvak.

Jakob je oboževal šport, bil je tudi strasten navijač, pogost gost tako v ljubljanski Hali Tivoli kot v Areni Stožice. O športu je kot novinar tudi pogosto pisal: bil je sodelavec dveh športnih redakcij: EkipeSN in Multimedijskega portala RTV Slovenija, zapise je pripravljaj tudi za našo revijo Športnik.

Jakob je bil zanesljiv sodelavec in prizadeven funkcionar. Med letom 2017 in 2021 je bil podpredsednik Zveze za šport invalidov Slovenije-Slovenskega paralimpijskega komiteja ter proaktiven član Programskega odbora za problematiko programskih vsebin za invalide, odbor pa deluje v okviru programskega sveta RTV Slovenija. Jakob je bil tudi predsednik Društva študentov invalidov Slovenije.

HALO, ZIFS...?

Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na 041 381 679, vse dni v tednu med 8.00 in 21.00 uro ali povprašajte na info@zifs.si.

Dežurna svetovalna služba Združenja Invalidov – Foruma Slovenije deluje neprekinjeno vse dni že od 20. marca 2020 naprej in je v tem času pomagala že več kot tisoč ljudem.

Poberek iz dežurne svetovalne službe:

- Jože iz okolice Polhovega Gradca opozarja, da je zadnjič poslušal našo oddajo, kjer smo govorili o porastu števila paraplegikov, ker da to raste zaradi, kot on pravi, norosti, ko motoristi in gorski kolesarji norijo po Polhograjskih hribih. Pravi tudi, da je vse razrito na njihovem koncu ter da je podobno na vseh koncih države.

Vaša opozorila so zelo tehtna. Tudi čelada dosti ne pomaga, če se zaletimo v drevo z vso hitrostjo. Vratna vretenca so pač samo iz hrustanca ter počijo. Le sekunda nepazljivosti lahko odloči, da postanemo tetraplegiki. In to do konca življenja!

- Peter z Viča v Ljubljani se huduje, zakaj akcija civilne družbe: »Samo ja pomeni ja!« ni poslovenjena. Nič nima proti pregonu posiljevalcev v naši državi, ki jih je vsako leto več, ampak nasprotuje uporabi nemške trdilnice »ja«, saj da imamo zato že stoletja trdilnico »da«. Uničevalcem slovenščine ponuja, da naj potem za nikalnico uporabijo še nemški »nein« (izgovori »najn«), da bodo tako vsaj zvesti spakedrankam. Da, se strinjamo. Še čudno, da ob poplavi angleških spakedrank, niso zapisali »Samo yes, pomeni res yes!«
- Veliko bralcev ima izkušnje z različnimi invalidskimi podjetji. Večinoma z upravljalci zgradb v mestih. Čeprav **invalidsko podjetje Želva** sebe nikjer ne propagira, pa v Ljubljani skorajda ni pripomb na njihovo delo, tako v zgradbah kot okoli njih. Tudi ne čudi, da so prejeli pomembno odličje in priznanje za svoje delo, kar je danes objavljeno v posebnem članku. V **Želvi** opravljajo res zahtevno delo, saj zaposlujejo osebe z motnjo v duševnem razvoju, ki sicer verjetno ne bi našle prostora v zaposlitvenem obnebu.

BRON NA TURNIRJU ZLATE LIGE NARODOV

Drago Perko

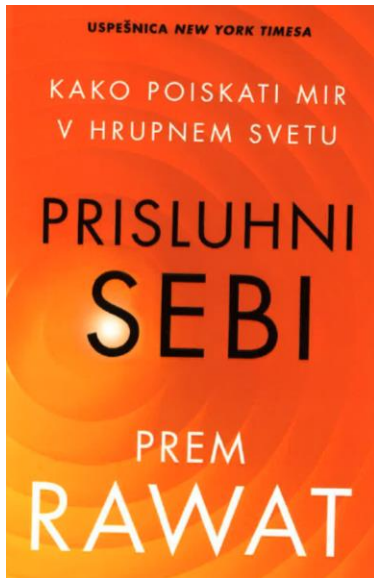
Turnir Zlate liga narodov

Foto: Tadej Kreft/ParaVolley Europe

V Šempetru se je v nedeljo, 5. maja, končal turnir **Zlate lige narodov**, kjer se je v četrti izvedbi tega tekmovanja za naslov pomerilo šest držav. Na koncu so **prvakinje postale igralke Italije**, ki so na petih tekmah zbrale prav toliko zmag. Nemčija je bila srebrna, **naša ženska reprezentanca odbojke sede** pa je po porazu z Nemčijo in Italijo zasedla končno **3. mesto**. Turnir Zlate lige narodov se je igral letos četrtič. Slovenija je edina reprezentanca, ki je na vseh dosedanjih treh Zlatih ligah narodov osvojila kolajno. Leta 2022 je bila srebrna, letos pa še tretjič tretja (2021, 2023, 2024). Od petka do nedelje so se izkazali tudi domači navijači, ki so pripravili izvrstno atmosfero in bodrili naše odbojkarice.

KNJIŽNA NOVOST
KAKO PRISLUHNITI SEBI
Borut Pogačnik

Paleo založništvo, d.o.o., strani 261, 26,90 eur Slika iz knjige

Kdor je za **Prema Rawata** že slišal, mu bo njegovo delo s polnim naslovom **Kako poiskati mir v hrupnem svetu - Prisluhni sebi**, dopolnila védenje, kako uiti vabam sodobnega sveta, ki nas ropajo miru?

Vsi morda še ne vemo, da je vse tisto, kar nas odteguje od mehanizmov Srca, precenjeni Um. Um je slab gospodar, saj dopušča, da so odprta vrata v našo notranjost, kamor se naselijo nemir in zmeda, ko noter puščamo kogarkoli in karkoli. S tem postajamo odvisni in sosterilci pri kraji lastnega časa in odmika od prvinskega sebe.

Mir pa, ki ga iščemo izven sebe, je že od našega rojstva v nas samih, le povezati z njim se je potrebno. Ideje in stališča o praktično vsem, nam zastirajo poti, ki jih morda še slutimo. Prem Rawat že 60 let, od svojega 7. leta naprej, potuje po svetu in spodbuja ter pomaga najti izgubljeno Znanje o tej pravadni povezavi z božansko iskro nebeškega miru, ki je v vsakomur.

Učil se je od svojega očeta, ki pa je kmalu umrl. Tisoči so v 70. letih hiteli v Indijo. In prav ti - hipiji, so ga povabili v Evropo. Danes živi v ZDA, še vedno potuje po vseh kontinentih ter širi Znanje o notranjem miru. Čeprav je čas v katerem živimo vse prej kot miren, pa P. Rawat meni, da ga je v sebi, mogoče najti celo na bojnem polju. In prav zato je pomen tega dela tehten tudi z vidika odpuščanja, ko ne zmanjšujemo storilčeve krivde, ampak sebe odpustimo iz začaranega plesa maščevalnosti.

Ali kakor pravi: »Pri odpuščanju gre za prekinitev odnosa s preteklim dejanjem, da nas ne bi več držal v pesteh. Odpuščanje storilca ne razbremeni odgovornosti, ampak nam omogoči, da se mi osvobodimo storilca.«

Le če se povežemo z najglobljim v sebi lahko najdemo to moč. Avtor na prisega na nobeno vero posebej. Globoka intuicija, pa ga prežema v tem, da smo na Zemlji le na počitnicah, ali kakor pravi slovenski pisatelj Alojz Reubla, da Zemlja ni domovina, ampak ladja s katere odjadramo v Večnost.

S številnimi anekdotami ter izsečki pesmi, zlasti sufijskih pesnikov, bo zanimiva novost za vse, ki žele odriniti na globoko!

HUMANITARNI ZAMAŠKI ZA MARSELA, KI BOLUJE ZA CEREBRALNO PARALIZO

Ignac Habjanič

Humanitarni projekt zbiranja plastičnih zamaškov

Foto: Ignac Habjanič

Po preteku dobre polovice leta od zadnjega odvoza, se je na Ptuju ponovno odvil projekt s humanitarno naravnostjo, in sicer **odvoz plastičnih zamaškov**, v tem primeru za **triletnega Marsela Sagadina iz Doliča v občini Destrnik, ki boluje za cerebralno paralizo**.

Iz skladišča železniške tovarne postaje Ptuj, je bilo **naloženih nekaj več kot tri tone zamaškov na tovornjak Slovenske vojske** ter bodo preko postopka reciklaže v firmi Omaplast Grosuplje, dobili novo drugačno uporabno obliko, iz izkupička, pa bo **mali Marsel deležen kar nekaj dodatnih medicinskih tretmajev**.

Poleg že stalnih gostov tega projekta Slovenske vojske in skupine vojakov, ki poskrbijo za nakladanje je bila kot glavna promotorka tega odvoza **Emma Kozin**, svetovna prvakinja v boksu dveh kategorij, in sicer WBO in WBC. Pri nakladanju so aktivno sodelovali tudi varovanci Ptujkega vrta iz enote Mačice in Deteljice, za katere je zbiratelj pripravil nekoliko manjše vreče kot pa so bile pripravljene za vojake. Pod vodstvom svojih vzgojiteljic so pripravili tudi krajši program s pesmijo in plesom.

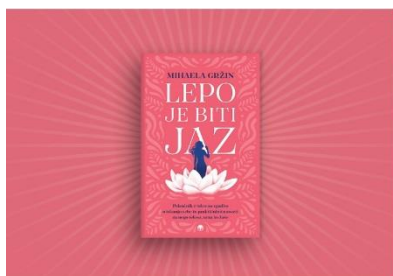
Sašo Dežman, štabni vodnik iz **vojašnice generala Maistra Maribor**: »Takah in podobnih humanitarnih projektov se vojaki vselej z veseljem udeležimo, saj vidimo, da je v ospredju pomoč najranljivejšim osebam - otrokom in s tem tudi dokazujemo, da smo vojska v službi ljudi, sicer pa smo na odvoze zamaškov s Ptuja tako rekoč abonirani«.

Emma Kozin: »Kar nekaj sem slišala glede zbiranja plastičnih zamaškov za humanitarne namene in potrebe pa sem vseeno bila pozitivno presenečena nad potekom tega projekta pri katerem sem sodelovala kot glavna promotorka, kar je povedal zbiratelj. **Pozivam vse ljudi, da ne mečete zamaškov v smeti**, če pa z njimi lahko komu pomagata in upam ter želim, da bo kdo sledil temu mojemu pozivu«.

Pomembna informacija: Plastični zamaški se še vedno zbirajo!

IZBRANI POGOVORI ZA DUŠO IN SRCE

Prisrčno vabljeni na iskren pogovor z **Mihaelo Gržin**, avtorico knjižne uspešnice **Lepo je biti jaz** v torek, **14. maja ob 18. uri v Konzorciju v Ljubljani**. Vstopnine ni.

LEPO JE BITI JAZ

Kdaj: 14. maj 2024 ob 18. uri
Kje: Konzorcij, Slovenska cesta 29, Ljubljana

Pogovor z Mihaelo Gržin, avtorico knjižne uspešnice Lepo je biti jaz.

Z avtorico se bo pogovarjala Saša Einsiedler.

IzBrani pogovori za dušo in srce

Cikel brezplačnih predavanj o tematikah iz knjižnih uspešnic Založbe Primus

Foto: Založba Primus

Koliko let mora miniti v življenju povprečne ženske, da si lahko na ves glas reče »Lepo je biti jaz«? Preveč. Tudi Mihaela Gržin, avtorica istoimenske knjige, je potrebovala kar nekaj grenkih izkušenj in preizkušenj, da je od izgorelosti in nezadovoljstva s seboj in svojim življenjem prišla do spoznanj, kako se sprejeti ter poskrbeti za negovano telo, pozitiven um in radost v duši. S Sašo Einsiedler, ki bo vodila pogovor, se bosta pogovarjali o tem, zakaj ženske čakamo tako dolgo, da si priznamo svojo vrednost. Spregovorili bosta o sprejemanju lastnega telesa in značaja ter predstavili 21-dnevni izziv za boljše počutje in negovan obraz.

»Kaj pomeni 'imeti se rada' in 'delati na sebi'? Oh, ko bi takrat, ko sem iskala odgovore na to vprašanje, imela v rokah to knjigo, v kateri je vse zapisano tako jasno ter preprosto in ki je vodnik za vse ženske, ki bi rade našle sebe in bile zadovoljne v svoji koži! Bravo, Mihaela!« - Saša Einsiedler

Dostop invalidom je omogočen z dostopnostjo dvigala v pritličju – nasproti Name. (vir: Založba Primus)

SKLEPI SEJE FOKALNE SKUPINE*

NSIOS skupaj z invalidskimi organizacijami tesno sodeluje z Vlado Republike Slovenije **na sejah Fokalne skupine**. Na zadnji seji Fokalne skupine so poleg NSIOS sodelovali tudi **predstavniki invalidskih organizacij**, sicer vključeni v **spremembo Zakona o Osebnih asistenci**. Na seji, ki je potekala 12. aprila 2024, so bile **obravnavane tematike systemskega financiranja NSIOS, Zakon o osebnih asistenci in predlogi za naslednjo sejo**.

Sprejeti so bili naslednji sklepi:

Sklep 1: MF in MDSSZ do najkasneje 31. maja 2024 pripravita ustrezno vsebinsko rešitev Zakona o invalidskih organizacijah, ki bo omogočil systemsko financiranje NSIOS.

Sklep 2: NSIOS in MDSSZ se ponovno sestaneta na temo OA in skušata najti rešitve, ki bodo sprejemljive za obe strani.

NSIOS je predlagal tematike za naslednje seje Fokalnih skupin, in sicer: ureditev področja gluhih in naglušnih, dopolnitev Zakona o povrnitvi škode osebam, okuženih s HIV zaradi transfuzije krvi ali krvnih pripravkov, v skladu z evropsko prakso in ureditev področja delovnih invalidov.

*Časopis **Novičnik (8/2024)** Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenija prinaša informacije, ki so javnega značaja.

DRŽAVNI SEKRETAR RUDI MEDVED V ŽIVO Borut Pogačnik

Rudi Medved

Foto: Ministrstvo za obrambo (gov.si)

V oddaji Odprta dlan bo v sredo, **22. maja**, gost oddaje **Rudi Medved**, državni sekretar, pristojen za koordinacijo delovanja Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje in za vojaško dediščino ter za sodelovanje z reprezentativnimi sindikati na področju obrambe in poklicnih gasilcev. To področje je izjemno pomembno, kar smo gotovo spoznali v **vseh treh katastrofalnih situacijah v naši državi v času covid-19, požarov in lanskoletnih poplav**.

Karierna pot gosta je izjemno zanimiva in se dotika tudi novinarstva, saj je bil nekaj časa tudi na Radiu Trbovlje, ko smo tam imeli nekaj radijskih oddaj na temo invalidov in invalidnosti, ki so bile dobro sprejete v tistem okolju. V tokratni oddaji bo spregovoril o vseh zanimivih temah, ki se dotikajo tudi še drugih pomembnih vprašanj naše polpretekle zgodovine, spomenikov in ohranjanja tradicij Slovenske vojske v miru in v sodelovanju z NATO paktom.

Oddaji, ki bo med **10.30 in 11.15 uro** lahko prisluhnete na frekvencah Radia Zeleni val: **93,1, 96,2 in 97 MHz** ter sodelujete s svojimi vprašanji, mnenji in stališči na številki studia, ki je: **01 786 0 400**.

ŠAH NE POZNA STAROSTNIH MEJA*

»Ne, nisem nekdo, ki bi nenehno na glas tarnal, da nikoli nima časa, da mu ga zmanjkuje. Ne! Vsi imamo čas, le vzeti si ga moramo,« mi je na začetku pogovora dejala Ptujčanka **Silva Razlag**, nekdanja reprezentantka v kegljanju in šahu, trenerka, humanitarka in športna delavka, trenutno članica Upravnega odbora zveze in predsednica Komisije za promocijo (mandat 2023-2027) in še kaj bi se našlo.

Kot **prva ženska** je postala častna članica Šahovske zveze Slovenije. Do zdaj so to visoko priznanje prejeli Milan Knežević, Boris Kutin in Bruno Parma. Priznanje je prejela za dolgoletno delo in izjemne dosežke na področju šaha na nacionalni oziroma mednarodni ravni. Kot so v zvezi zapisali v obrazložitvi ob podelitvi priznanja, je »**Razlagova v bogati šahovski karieri dosegla mnoge uspehe**, med drugimi tretje mesto na drugem ženskem prvenstvu takratne republike Slovenije v dopisnem šahu leta 1979. V simultankah se je pomerila tudi z velikani, kot sta bila svetovni prvak Anatolij Karpov in jugoslovanski velemejster Svetozar Gligorić.

»Šah je aktivnost za vse generacije,« pravi 76-letna sogovornica. Dodaja, da bistri um, spomin, aktivira možgane in skrbi za možgansko kondicijo. »Šah ne pozna starostnih meja, omejitev.«

Po zaključku aktivne tekmovalne se je posvetila organizacijskemu in funkcionalnemu delu v tej kraljevski igri, kot tudi pravijo šahu.

Silva Razlag

Foto: Črtomir Goznik

Tri mandate je bila članica nadzornega odbora Šahovske zveze Slovenije in en mandat njihova predsednica. Bila je članica več komisij v športnih institucijah na ravni države. Njena prizadevanja so močno pripomogla k **promociji šaha**, zlasti med ženskami, ter k njegovi večji prepoznavnosti in ugledu v slovenskem športnem prostoru. Bila pa je tudi kegljavka. Pravzaprav je še vedno – in to pri 76 letih!

*Povzeto po reviji **Vzajemnost** (maj 2024), avtor članka je **Dejan Vodovnik**.

SEJA DELOVNE SKUPINE ZA DOSTOPNOST PRI NSIOS*

Seja delovne skupine

Foto: arhiv NSIOS

Na **seji delovne skupine za dostopnost pri NSIOS**, smo gostili sogovornike s strani Urbanističnega inštituta Republike Slovenije (UIRS). Namen sklicane seje je pregled aktivnosti, ki jih načrtuje UIRS v okviru projekta »**Vseslovenska akcija ozaveščanja o socialnem vključevanju invalidov**«. UIRS bo v okviru omenjenega projekta, katerega vodi NSIOS in je sofinanciran s strani EU, na terenu preverjal **dostopnost novih ponudnikov EU kartice ugodnosti za invalide**. Hkrati smo se na seji dogovorili za tesno sodelovanje med člani delovne skupine za dostopnost in UIRS že v fazi priprave in izobraževanja popisovalcev na terenu.

*Časopis **Novičnik** (8/2024) Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenija prinaša informacije, ki so javnega značaja.

USPEŠEN ZAKLJUČEK V LAŠKEM Drago Perko

Največji namiznoteniški turnir na svetu za parašportnike

Foto: Manca Meglič

V Laškem se je s finalnimi obračuni sklenil **19. I Feel Slovenia Thermana Open**, največji **namiznoteniški turnir na svetu za parašportnike**. Turnir je z gledno organizirala Zveza za šport invalidov Slovenije-Slovenski paralimpijski komite, krovna nacionalna organizacija za parašport. To je bil tudi zadnji tako močan turnir pred paralimpijskimi igrami, ki bodo letos v Parizu med 28. avgustom. in 8. septembrom.

»Ta turnir je bil vnovič izredno močan, tekmovalce so igralke in igralci, skupaj 274, iz 45 držav. Manjkala je le Kitajska, ki pa letos niti na en turnir ni odšla komplektna kot ekipa. Tekmovalcev je bilo malce manj kot v preteklosti. A je to tudi razumljivo: letos je paralimpijsko leto, zato je večina igralcev že kvalificiranih za paralimpijske igre v Parizu. Številni so turnir v Laškem izkoristili za trening tekme v dvojicah in mešanih dvojicah, saj bosta prav ti tekmovalci letos prvič tudi na paralimpijskih igrah. Omenil bi še to, da je bil letošnji turnir zaradi nekaj manjšega števila udeležencev tudi bolj prijazen do vseh tekmovalcev. Ko smo polno zasedeni, se igra od osmih zjutraj do desetih zvečer, zdaj smo zadnje partije začeli ob 19. uri, zato so imeli vsi sodelujoči več časa za regeneracijo,« je o turnirju povedal **Gorazd Vecko**, športni direktor turnirja, ki je bil tokrat vnovič v dvojni vlogi: poleg mesta direktorja je uspešno vodil tudi britansko namiznoteniško reprezentanco.

»Predvsem bi se rad zahvalil strokovnemu vodstvu turnirja, vsem ekipam in reprezentancam, ki so prišle v Laško, in vsem partnerjem naše športne zgodbe. Lahko rečem, da smo že dve desetletji skupaj. Tu je zagotovo Thermana Laško, ki skrbi za namestitve in prehrano, Športni dvorani Tri lilije ter upravniku dvorane, prevozniku Nomago ter Občini Laško, ki soorganiza in pomaga predvsem na polju dostopnosti. Vesel sem, ker je dvorana v Laškem dobila tudi klimatsko dvorano, ki še izboljšuje kvaliteto izvedbe športnih dogodkov na najvišji ravni. Poskrbeli pa smo, da je turnir tudi trajnostno naraven. Pri organizaciji in izvedbi ne uporabljamo več PVC izdelkov, uspešno so jih nadomestili (tudi) papirnati. Tako so sodniki loparje polagali v papirnate, ne pa več v plastične vrečke. Poskrbeli smo, da se voda toči iz galon, lončki pa so iz naravi prijaznih materialov,« je povedal Lazar, ki je izpostavil obči, športni, tudi nacionalni pomen, da Slovenija gosti tak turnir. »Turnir je pomemben! S poročanjem o turnirju in dogajanju v Laškem nas spoznava slovenska javnost, hkrati pa za parašport slišijo invalidi, ki se s športom morda še ne ukvarjajo. Taki turnirji, taki športni dogodki na najvišji mednarodni ravni, so dobro vabilo za vse, da se v parašportu preizkusijo. Hkrati pa je prav parašport tisti medij, ki predvsem invalidom omogoča lažjo in učinkovitejšo socializacijo,« pove **Damijan Lazar**.

Slovenija je v Laškem nase opozorila tudi po tekmovalni plati. Za Slovenijo so igrali Luka Trtnik, Ljubiša Gajić, Karin Praček, Gašper Mlakar, Andreja Dolinar, Barbara Meglič, Primož Kancler, Peter Jereb, Edi Ravnjak in Tomaž Ravnjak. Ekipo je vodil trener Ožbej Poročnik, asistiral mu je Bojan Lukežič. V posamični konkurenci se je najvišje, med najboljših osem v svoji tekmovalni kategoriji, zavihtela Andreja Dolinar, tudi najbolj izkušena tekmovalka. Prvič so na turnirju zaigrali Gašper Mlakar, Edi Ravnjak in Peter Jereb. »Drugi del turnirja je bil namenjen dvojicam, kjer nismo bili nosilci skupin, zato je izkupiček zadovoljiv in pričakovan. Ta turnir je služil mladim za nabiranje dragocenih izkušenj za

prihodnost in tudi nekaj lepo dobljenih nizov. Andreja Dolinar pa je vnovčila izkušnje ter kvaliteto in prišla do četrtfinala. Zdaj pa delamo in treniramo dalje. Izhodišča za naprej so dobra, trenira se kvalitetno, Zveze ŠIS-SPK pa zagotavlja dovolj treningov. Tisti, ki bodo pridni in bodo še naprej vlagali naprej, ti bodo napredovali v nekem doglednem času in zmage tujih reprezentanc proti Sloveniji ne bodo več samoumevne,2 je črto pod turnir potegnil še selektor **Ožbej Poročnik**. V prihodnjih dneh pa se na Tajsko odpravlja naš reprezentant **Ljubiša Gajić**, ki bo skušal na paralimpijskem kvalifikacijskem turnirju priti do vozovnice na paralimpijske igre v Parizu.

Prvič smo v Laškem turnir organizirali leta 2004, med 28. aprilom in 2. majem pa se je v Laškem pomerilo 176 tekmovalk in tekmovalcev iz 21 držav. Na turnirju so se najbolj tedaj izkazali Francozi, ki so osvojili kar 25 medalj: 10 zlatih, 11 srebrnih in 4 bronaste. Odlična je bila tudi naša sedanja reprezentantka Andreja Dolinar, ki je osvojila dve zlati kolajni – v posamični in ekipni konkurenci skupaj z nekdanjo paralimpijsko prvakinja šampionko Matejo Pintar Pustovrh, ki je bila bronasta med posameznicami. Z organizatorskimi izkušnjami je turnir iz leta v leto postajal pomembnejši športni dogodek, z izjemo leta 2007, ko je gostiteljstvo prevzela Kranjska Gora, pa je vsa leta potekal v Laškem. Leta 2008 so prvič sodelovali športniki iz več kot 30 držav, leta 2015 pa je število sodelujočih držav naraslo na 40.

OBRAMBNI MEHANIZMI NA DELU

Niko Kostjukovskij

Borut Pogačnik in voditeljica Aleksandra Jug Foto: Nova24TV Slovenija (Youtube)

V zelo odmevnem terminu, ki jo zaseda **Tema dneva** na Novi24TV, je Borut Pogačnik v torek, **7. maja** ob 21.10 uri, govoril o aktualnih temah, ki zadevajo **nasilje nad otroki, invalidi, partnerji in nasploh v družbi**.

Povod za to je bil umor komaj 6. letnega otroka, ki ga je zagrešil njegov oče Christopher Gregor in je bil nedavno kaznovan v Baltimorju v Združenih državah Amerike. Izhajajoč iz psihoterapevtske prakse, je B. Pogačnik povedal, da je bilo to verjetno izvršeno zaradi maščevanja nekdanji soprogi in materi tega dečka. Ob tem je tudi povedal, da večinoma zločinci pa tudi njihovi odvetniki uporabljajo obrambni mehanizem negacije, ko želijo na vsak način zmanjšati svojo krivdo ali krivdo njihovih klientov. Drug obrambni mehanizem, ki pa ga je opazila voditeljica oddaje Aleksandra Jug, pa je projekcija, ko je opozorila, ko se je oče opravičeval češ da je sina namenoma tako dolgo in s takšno hitrostjo pustil na tekaškem traku, češ da je bil sin predebel. Posnetki pa kažejo ravno nasprotno, da je oče imel precej teže, sin pa je bil dokaj suh. Projekcija je namreč, kot pravi B. Pogačnik, obrambni mehanizem, ko neke svoje primanjkljaje ali težave, pripisujemo drugim osebam.

V nadaljevanju zanimive oddaje, pa je tekla tudi beseda o posledicah covid-19, ker je to še vedno in še bolj razvidno tudi v tem času, saj ima Združenje invalidov – Forum Slovenije že od 20. marca 2020 svojo dežurno službo in se ukvarja tudi z mentalnimi posledicami, ne samo pandemije, ampak tudi žrtev poplav 4. avgusta 2023.

Oddaja je **dostopna preko linka**: <https://youtu.be/TCiVTZcVjiM?si=ZSmQ19dbgrBooRgL>

GLUHI AVTOR ODE RADOSTI Borut Pogačnik

Beethovnovno depresivno razpoloženje razodeva tudi slika neznanega avtorja

Željko Ivanjek v sobotnem Jutarnjem listu (11.5.2024) piše, kako in zakaj gluhoti in psihične težave skladatelja Ode radosti **Ludwiga van Beethovna**? Z analizo las, so na ameriški kliniki Mayo ter na Državni univerzi San Jose z DNK analizo **odkrili tudi vzrok smrti slavnega skladatelja**. Beethoven sam je to želel že 1802, da bi kdaj lahko odkrili. In zdaj so. Krivec pa ni nihče drug kot svinec. V enem pramenu las so našli kar 258 mikrogramov, v drugem pa celo 380 mikrogramov svineca, medtem ko je normalna vsebnost le tega v laseh le 4 miligrame.

Genija je očitno ubilo vino, pa tudi hrana, ki so jo »izboljševali« s svincem. Beethoven je menil, da naj bi prav vino imelo zdravilni učinek, zato ga je spil liter na dan. »Zdravo vino« je tako prispevalo k njegovi prezgodnji smrti leta 1827, ko je bil star 57 let.

Oglušel pa je že pri svojih tridesetih. Veliki mojster je že leta 1802 zapisal, da je radost smisel človekovega obstoja, ali kakor je rekel: »**Dajte mi samo en dan čiste radosti!**« Besedilo **Ode radosti**, je sicer delo nemškega pesnika **Friedricha Schillerja** iz leta 1785. Dolga leta poskusov so prinesla takšno uglasbitev kot jo zdaj poznamo. Bila je odigrana tudi na Olimpijskih igrah 1936 v Berlinu in ob padcu berlinskega zidu 1989. Himna Evropske unije pa je od leta 1985.

VLADARSKI NAZIVI Zoran Radonjić »Žonki«

Vladarski naziv **cesar** je prek staronemškega kaisar oziroma nemškega Kaiser prevzet iz latinskega Caesar, priimka rimskega vladarja Gaja Julija Cezarja (101–44 pr. Kr.). Beseda **kralj** kot naziv za vladarja je enaka ali podobna v vseh slovanskih jezikih (hrvaško, srbsko KRALJ, češko KRAL, rusko КОРОЛЬ ...) in izvira iz staroslovanske besede KORL'ъ, ki pa je prevzeta iz imena frankovskega vladarja Karla Velikega (Karl, Karal). Ta vladar je bil verjetno prvi kralj, s katerim so prišli v stik Slovani. Vladal je od 768 do 814. **Papež** – ime izvira iz grške besede papas in latinske papa, obe pa pomenita »oče«. Prvotno so mnoge škofe in celo duhovnike imenovali papež, toda sčasoma je uporaba te besede omejena zgolj na rimskega škofa in kasneje poglavarja rimskokatoliške cerkve.

ŽIVLJENJE SE JI JE SPREMEMILO Borut Pogačnik

Natalija Mlinarič

Foto: B.P. – ZIFS 2024

Bliža se **dan multiple skleroze – 30. maja**, zato smo na **Radio Štajerski val** povabili **Natalijo Mlinarič** iz Šentjurja, ki je s svojo zgodbo seznanila poslušalce tega pomembnega radia na Štajerskem. V oddaji, ki smo jo posneli pred časom, bo v soboto, **25. maja**, spregovorila o multipli sklerozi, ki je zelo spremenila njeno življenje.

Doštudirala je filozofijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani ter delala na andragoškem področju. Pri 33 letih pa so nastopili **prvi simptomi multiple**, ki se je po mnenju njene zdravnice, pričela morda že v najstniških letih, vendar še ne tako očitno. Tako je na vožnji po avtocesti enostavno izgubila stik z nogami ter ni mogla več zanesljivo upravljati vozila. Potem pa je šlo samo še navzdol.

Danes je na **bioloških zdravilih**, ki ji veliko pomagajo, saj je bila prej že nemobilna.

Opaža, da se je nekoliko spremenil tudi odnos njenih prijateljev in znancev zaradi bolezni. Velikokrat zazna, da so presenečeni, ko ne more dlje časa stati in išče stol in oporo. Živi v bloku brez dvigala, vendar ji to okolje, ki ga dobro pozna, veliko pomeni, zato še ne išče prilagojenega stanovanja.

Šentjur se ji zdi relativno prilagojen za te vrste invalidov, vendar bi bilo potrebno **odpraviti še veliko arhitekturnih ovir**. Kljub težki diagnozi, je ohranila veliko optimizma, dan pa ji popestri tudi psička, ki jo že zgodaj dopoldne vodi na sprehod po bližnji okolici Šentjurja.

Več o Nataliji Mlinarič, pa boste lahko slišali v soboto, **25. maja** med **14.20 in 15.00 uro**. Frekvenci radia sta: **93,7 in 87,6 MHz**.

Sporočevalca izdaja Zdrženje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 3534, 1116 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679; e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalec« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNS), Jože Globokar (ZPS), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Pavel Kranjc (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Jože Ocvirk (Društvo za zdravje naroda), Irena Vovk Terčič (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavnik bralcev) Izhajanje revije podpirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Ministrstvo za kulturo.